

Syyttäjälaitoksen lausunto hallituksen esityksestä HE 187/2025 vp

Syyteneuvottelun laajentaminen

Hallituksen esityksestä yleisesti

- Syyttäjälaitos kannattaa tavoitetta laajentaa syyteneuvottelun käyttöalaa resurssien kohdistamiseksi tarkoituksenmukaisesti.
- Hallituksen esitys sisältää hyviä elementtejä, mutta nykyisellään se *ei tule lisäämään syyteneuvottelujen määrää* tavoitellulla tavalla.
- Tietyt rajaukset ja ehdotetut uudistukset saattavat vaikuttaa jopa päinvastaisesti, vähentäen neuvottelujen houkuttelevuutta ja käyttöä.
- Esitutkintaviranomaisilla on esitutkinnassa tai sen toimittamista odottamassa **yli 100.000 rikosasiaa**. Syyttäjillä on pöydillään **ennätykselliset 30 000** ratkaisematonta asiaa ja käräjäoikeuksissa istuntoa odottaa jopa **35 000 asiaa**
- Toimiva syyteneuvottelujärjestelmä on **välttämätön** ruuhkien purkamiseksi.

Soveltamisalan epäjohtonmukaiset rajaukset

Hallituksen esitys rajaa syyteneuvottelun ulkopuolelle rikoksia niiden ”luonteen” tai **rangaistusmaksimin** (yli 6 vuotta) perusteella ilman kestäviä perusteita.

- Esimerkiksi useita rikoslain 20 luvun seksuaalirikoksia on rajattu ulos, vaikka nopea käsittely ja vastaajan tunnustaminen olisivat usein uhrin ja vastaajan edun mukaisia 7 esitys ei salli lainkaan tilannekohtaista arviointia tai uhrin mielipiteen huomioimista
- Törkeät huumausainerikokset, törkeä ryöstö, törkeä ihmiskauppa sallittaisiin, mutta muita vakavia rikoksia ei, mikä asettaa edelleen vastaajat (ja rikosten uhrin) eriarvoiseen asemaan 7 miksi vain nämä vakavat rikokset soveltuvat?
7 7 7
- Syyteneuvottelun tulisi kattaa kaikki rikosnimikkeet, lukuun ottamatta elinkautisella vankeudella rangaistavia rikoksia.
- Syyttäjien ja tuomareiden ammattitaitoon tulee luottaa tapausten soveltuvuuden arvioinnissa.

Asianomistajan suostumus

- **Merkittävä epäkohta:** Vaatimus asianomistajan suostumuksesta estää syyteneuvottelujen käynnistämisen ja vesittää hallituksen esityksen tavoitteet.

Yksittäinen passiivinen tai kostonhaluinen asianomistaja voi ohjata koko rikosasian täysimittaiseen oikeudenkäyntiin.

7 Muutosehdotukset (ensisijainen):

- Suostumusedellytys tulee poistaa kokonaan. Syyttäjä arvioi uhrin/asianomistajan edun ja tuomioistuin tekee lopullisen päätöksen siitä, soveltuuko kyseinen tapaus syyteneuvotteluvaksi vrt. esitutinnan rajoittaminen tai syyttämättä jättäminen

7 Muutosehdotukset (vaihtoehtoiset):

- Suostumusta ei tulisi vaatia oikeushenkilöiltä tai julkisyhteisöiltä.
- Passiivisuus tulisi tulkita suostumukseksi (tavoittamattomiin jääneen asianomistajan katsottaisiin luopuneen vaatimuksistaan).
- Suostumusvaatimus säilytettäisiin vain seksuaaliseen itsemääräämisoikeuteen tai fyysiseen koskemattomuuteen liittyvissä rikoksissa
- Suostumusta ei edellytetä, mutta asianomistajalle jätetään mahdollisuus vaatia rangaistusta tunnustamisoikeudenkäynnissä, mikäli hän ilmoittaa määräajassa rangaistusvaatimuksen esittämisestä

Muut keskeiset muutostarpeet

- **Neuvottelun laajuus:** Rikoshyödyistä, liiketoimintakiellosta ja yhteisösakosta neuvottelemineen tulisi sallia myös tunnustamismenettelyssä (ei vain syyteneuvottelussa) 7 uhkana syyteneuvottelun käytön väheneminen entisestään
- **Rikoshyödyistä neuvottelu ja asianomistaja:** Rikoshyödyistä neuvottelemineen on mahdollistettava myös rikoksissa, joissa ei ole asianomistajaa, kuten huumausainerikoksissa 7 uhkana pelkän hyötyasian käsittely täysimittaisessa prosessissa, isot kulut, näytön vastaan ottaminen tai syyteneuvottelun kariutuminen...
- **Syyttäjän toimivalta:** Syyttäjän tulisi voida sitoutua lievennettyyn rangaistusasteikkoon itsenäisesti ilman tutkinnanjohtajan esitystä. Tutkinnanjohtajan esitys on käytännössä vailla merkitystä
- **Vangittujen "vapaaksikikkailu":** Lakiin tarvitaan muutos, joka estää pakkokeinojen raukeamisen esim. vangitun tilanteessa, jossa syyteneuvottelu kariutuu tuomioistuimessa (esim. vastaaja peruu tunnustuksensa). Tuomioistuimen tulisi tilanteessa määrätä uusi syytteen nostamisen määräpäivä.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Nykyinen esitys ei anna riittäviä keinoja syyteneuvottelujen lisäämiseksi ja on osin epäjohtonmukainen.

Vaadittavat toimenpiteet:

1. **Poistetaan** perusteettomat rikosnimikerajaukset.
2. **Luovutaan** asianomistajan ehdottomasta suostumusvaatimuksesta tai lievennetään sitä merkittävästi.
3. **Yhtenäistetään** neuvottelumahdollisuudet tunnustamismenettelyssä ja syyteneuvottelussa.
4. **Rikoshyödyistä** neuvottelemineen on sallittava myös ilman asianomistajaa olevissa rikoksissa, kuten huumausainerikoksissa.

Ilman Syyttäjälaitoksen esittämiä muutoksia uudistus jää edelleen byrokraattiseksi, tehottomaksi ja epäoikeudenmukaiseksi, eikä se tule helpottamaan oikeuslaitoksen vakavaa jutturuuhkaa.

KIITOS!

